

บุหรีมีควันกับบุหรีไร้ควัน : บริบทต่าง ?

สมชัย บวรกิตติ

สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถานแห่งประเทศไทย

นิยามบุหรีเป็นคำนาม หมายถึง ยาสูบที่ใช้ใบตอง หรือกระดาษเป็นต้น มวนใบยาที่หั่นเป็นฝอย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หน้า ๖๘๐)

จากประสบการณ์ผู้เขียนอายุร่วม ๑๐๐ แล้วพบว่าประชาชนคนไทยสูบบุหรีกันมานานอย่างน้อย ๑๐๐ ปีแล้ว ใช้ใบพืชหลายประเภท มีทั้งใบยาสูบปลูกในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ และใบพืชอื่น เช่น กัญชา หันเป็นฝอยตากแห้ง แล้วห่อหุ้มด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบตอง ใบจาก หรือกระดาษ โดยเฉพาะกระดาษหนังสือพิมพ์

เป็นความรู้ที่ทราบกันแน่นอนแล้วว่าการสูบบุหรียาสูบได้ก่อโรคร้ายที่สำคัญหลายอย่าง และที่ผู้เขียนเกี่ยวข้อง คือ โรคหืดบุหรี ได้แก่ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและมะเร็งปอด ในช่วงที่ผู้เขียนรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยโรคระบบการหายใจ ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้พยายามช่วยผู้เสพติดบุหรียาสูบ เนื่องจากติดนิโคตินโดยให้ใช้แผ่นนิโคตินแปะผิวหนังหรือเคี้ยวหมากฝรั่งนิโคตินเมื่ออยากบุหรี แต่ก็ไม่ได้ผลช่วยผู้เสพติดบุหรีให้เลิกสูบบุหรีได้ บางรายสูบบุหรีและแปะแผ่นนิโคตินด้วย ผู้ที่แข็งขันดำเนินการลดเลิกการสูบบุหรีเป็นผลงานของศาสตราจารย์ นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ อुरแพทย์โรงพยาบาลรามธิบดีที่นอกจากใช้หลักการทางการแพทย์และจิตวิทยาแล้ว ยังแนะนำให้รัฐบาลขึ้นภาษีบุหรี ซึ่งได้ผลระดับหนึ่ง แต่ปัญหาด้านเศรษฐกิจส่วนบุคคลและของรัฐบาลไม่เคยหมดสิ้นไป ร่วมกับมีผู้สูบบุหรีใหม่ซึ่งเป็นปัญหาหลัก

เมื่อมีการผลิตบุหรีอิเล็กทรอนิกส์ (บุหรีไฟฟ้า) โดยอาศัยแนวคิดตรรกะหลีกเลี่ยงสารเคมีพิษในควันบุหรีที่เป็นสาเหตุโรคร้าย เพราะบุหรีอิเล็กทรอนิกส์ไร้ควันและเนื่องจากการเสพติดบุหรีเกิดจากเสพติดนิโคติน

บุหรีอิเล็กทรอนิกส์รุ่นแรกๆ จึงใช้สารน้ำนิโคตินความเข้มข้นระดับต่างๆ อุณหภูมิไอโคตินอย่างเดียว แต่ยังได้ผลด้านการลดเลิกผู้สูบบุหรีไม่ชัดเจน มีทั้งได้ผลลดเลิกสูบบุหรีและไม่ได้ผลเลย รวมทั้งพบการเกิดพิษนิโคตินบางราย ประกอบกับพบว่ามีคนอายุน้อยที่ไม่เคยสูบบุหรีมาก่อนมาสูบบุหรีอิเล็กทรอนิกส์ พบข้อมูลว่าผู้เสพติดบุหรียังติดกลิ่นใบยาสูบเผาไหม้จึงยังไม่ยอมเลิกสูบบุหรี

ดังนั้นจึงมีบุหรีอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่เกิดขึ้นเป็นบุหรีมีใบยาสูบชนิดอุ่นไม่เผา จึงไร้ควันพิษที่เกิดจากยาสูบเผาไหม้ ซึ่งโดยตรรกะจึงเหมาะที่ใช้ในการลดเลิกการสูบบุหรียาสูบเผาไหม้ แต่ทั้งนี้ผู้สูบบ่อยึดมั่นความตั้งใจลดเลิกสูบบุหรี และต้องป้องกันเข้มแข็งไม่ให้ผู้ไม่เคยสูบบุหรีมาใช้บุหรีอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามผู้เริ่มใช้บุหรีอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้แต่การเริ่มบุหรีอิเล็กทรอนิกส์ก็ยังคงปลอดภัยกว่าให้เริ่มสูบบุหรีเผาไหม้ เพราะบุหรีอิเล็กทรอนิกส์ไม่ก่อโรคเหตุควันใบยาสูบ จึงหลีกเลี่ยงโรคร้ายเหตุควันบุหรีได้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าหากการแก้ปัญหาการเกิดโรคสูบบุหรีในประชาชนโดยออกกฎหมายห้ามสูบบุหรีประเทศไทยอย่างอะลุ่มอะล่วยทำไม่ได้ ก็ขอให้คณะกรรมการออกกฎหมายกำจัดบุหรีทุกชนิด ให้หมดไปจากประเทศไทย เหมือนกับที่พัฒนาท่านจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จัดการกับการสูบบุหรีในประเทศไทยได้เด็ดขาด

เอกสารประกอบการเรียบเรียงและอ่านเพิ่มเติม
๑. สมชัย บวรกิตติ. ข้อมูลเรื่องบุหรีส่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. กรกฎาคม ๒๕๖๔.

๒. สมศักดิ์ เทียมเก่า. Vaping: Benefits outweigh the risks. ใน: เอื้อมพร มัชฌิมวงศ์, นรัตถพล เจริญพันธุ์, สมชัย บวรกิตติ (บรรณาธิการ). สิ่งแวดล้อมปริทรรศน์. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี; ๒๕๖๔ หน้า ๒๓๓-๒๓๕.

๓. ก้องเกียรติ ภูณท์กันทรารกร, สมชัย บวรกิตติ . Health concern in electronic cigarettes. AMJAM 2021; 21: 5-6.

๔. สมชัย บวรกิตติ. รู้ให้ซึ่งเรื่องบุหรี่. วารสารโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๖๓; ๑: ๓๑๖-๓๑๗.

๕. รังสรรค์ ปุษปาคม. บุหรี่จริง บุหรี่หลอก. ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๐; ๑๘: ๔๘๔.

๖. สมชัย บวรกิตติ. About cigarettes. ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๓; ๒๐:๑๙๑.

๗. สมชัย บวรกิตติ. Beyond Nicotine gate way hypothesis. ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๓; ๒๐: ๑๘๙-๑๙๐.

๘. สมชัย บวรกิตติ. E-cigarettes? ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๒; ๑๙: ๔๔๖.

๙. สมชัย บวรกิตติ. Tobacco harm reduction. telemedicine & e health. MS.ID.000522.1(5).2019.